

deník.czRubrika: [Deník.cz](#) - [Z domova](#)

Náměstek František Pelc: Kůrovec je pod kontrolou!

Praha /EXKLUZIVNÍ ROZHOVOR/ - Spor o Národní park Šumava se v posledních dnech vyhrotil. Jihočeský hejtman Jiří Zimola hovoří, že v místních lesích vypukla pandemie výskytu kůrovce, je připraven vyhlásit stav nebezpečí a poslat do parku techniku likvidovat napadené stromy. Petici požadující kácení podepsal na jihu Čech i prezident Václav Klaus. Podle náměstka ministra životního prostředí Františka Pelce je situace na Šumavě pod kontrolou.

Autor:
[Dalibor Dostál](#)

Náměstek ministra životního prostředí František Pelc
Autor: Jakub Kašpar

Kritici parku, kteří požadují kácení v jeho nejcennějších částech mluví o ponechání části lesů přirozenému vývoji jako o nezdařeném experimentu. Co tomu říkáte?

Samozřejmě s tím nesouhlasím. Mimochodem pandemie je zcela chybný termín a hejtman nemá v daných souvislostech v této věci žádnou kompetenci. Národní park Šumava je v kontextu mezinárodní nezávislé organizace IUCN považován spolu s Národním parkem Bavorský les za jedno z nejunikátnějších chráněných území Střední Evropy. Kde existují, což je případ Bavorského lesa, a nebo jsou nastartovány, jako na Šumavě, správné principy péče o přírodní prostředí. Pro pořádek připomínám, v Národním parku Šumava je pouze jedna čtvrtina plochy ponechávána samovolnému vývoji a na zhruba třech čtvrtinách se provádí standardní přírodě blízké obhospodařování lesa s cílem vytvořit prostorově a druhově rozmanitější les s bukem, jedlí a smrkem, nahrazující smrčiny v na stanovištích, kde smrk nikdy nebyl dominantní dřevinou. Na třech čtvrtinách plochy se tedy aktivně a velmi pečlivě zasahuje proti kůrovci.

Jak jste bezzásahové území vybrali?

Ta jedna čtvrtina plochy, kde se zasahuje minimálně, s použitím houbových patogenů, nebo vůbec, se kryje se stanovišti původních horských a podmáčených smrčín, kde smrk vždy převažoval a nebo se téměř výhradně podílel sám na druhové skladbě. Na základě moderních vědeckých poznatků i praktických zkušeností jsme dospěli k názoru, že právě zde je nejefektivnější metoda obnovy přírodě blízkých lesních společenstev upuštěná od plošného kácení stromů a umělé obnovy.

Přirozená obnova lesa přináší i pohled na suché stromy...

Připouštím, že první pohled na proschlé porosty může být pro leckoho nepovzbudivý, ale podrobnější pohled do interiéru lesa je jiný. Z celkové plochy lesa 550 kilometrů čtverečních v národním parku je v bezzásahových územích proschlých 19 kilometrů čtverečních, ale již na více než polovině zdánlivě mrtvého lesa je diverzifikovaný podrost nové generace lesa! Na polovině takto obnoveného lesa je mezi 3000 až 6000 semenáčků smrku na hektar! Pro zajištění nového lesa stačí okolo 500 mladých jedinců smrku na jeden hektar. Ale o ta čísla až tak nejde.

Pokud se jedná o tak malou část parku, v čem je podle vás hlavní problém?

Někteří politici i část odborníků nechce připustit, že principy a cíle v hospodářských lesích jsou a musí být výrazně odlišné od péče o lesy zvláštního určení v národních parcích. Zatímco v hospodářském lese je odumřelý strom z logiky věci něco nežádoucího, v lesích, kde je prioritním cílem ochrana přírodního prostředí včetně přirozených procesů, je jedním z důležitých prvků života lesního společenstva. Dalším sporem je živý mýtus protikladu aktivní a pasivní ochrany přírody či lesa. Bezzásahový režim není lepší anebo horší než zásahový! Oba jsou srovnatelné, pouze je v některých podmínkách vhodnější a nebo nezbytný z hlediska předmětu ochrany ten či onen! Ještě jeden mýtus: Šumava se vylihuje kvůli ochraně přírody a návštěvníků je méně a méně. Poslední statistiky dokládají pravý opak! Jakkoliv příčin může být více, z hlediska stavební činnosti patří region k nejméně aktivním ve státě a návštěvnost v posledních měsících dosáhla dlouhodobého maxima!

Co je podle vás hlavní důvod sporu?

Chci pevně věřit , že za tím je pouze ideový spor o způsob obnovy lesa a ne jiný strategický cíl, jako je například oslabení ochrany přírody a výstavba sjezdových areálů a lanovek či větší výnos z normálního hospodaření v lese. Ministerstvo životního prostředí nechce, aby Národní park Šumava byl pouze etiketním marketingovým podvodem. Chceme zde na základě vědeckých poznatků chránit a obnovovat přírodní prostředí pro nás i budoucí generace a to při respektování rozvojových potřeb regionu a jeho ekonomické prosperity. Jsme si vědomi, že bez spolupráce s místními obcemi a lidmi a dobré informovanosti to nejde.

Kladli jste právě na spolupráci s místními lidmi a obcemi potřebný důraz?

V tom udělal v minulosti řadu chyb i naše ministerstvo a napravit je není jednoduché. Proto připravujeme ve spolupráci s obcemi rozvojové programy. Strategie péče o místní přírodu se stejně jako pěstování lesa se však nemůže měnit každé čtyři roky. I to se v devadesátých letech ne vždy dodržovalo. Pro odbornou i širokou veřejnost to pak nepůsobilo zrovna přesvědčivě.

Tvrdíte, že máte kůrovcovou kalamitu pod kontrolou. Máte pro to nějaké důkazy?

To, že v zásahových částech je kůrovec pod kontrolou, dokládají čísla a ne pocity. Po orgánu Kyrill v lednu 2007 vylo poškozeno vývraty a polomy zhruba 850 tisíc metrů krychlových dřeva a vytěženo byly čtyři pětiny, ostatní bylo cíleně ponecháno. V případě normálního průběhu kalamity takého rozsahu se vrchol dostavuje za 2 až 3 roky po větrné kalamitě a dosahuje dvoj i čtyřnásobku původně evidovaného objemu stromů poškozených vichřicí . Přestože letošní sezóna není ještě uzavřená, předpoklady hovoří o 180 tisíc metrů krychlových. Ještě v roce 2007 a v roce 2008 jsme se sešli s předními českými i zahraničními odborníky a nastavili jsme integrovaný systém ochrany lesa proti kůrovci. Nastavili jsme tři scénáře možného vývoje populací kůrovce a technicky, finančně i personálně jsme se připravili na speciální přístup k ochraně lesů proti kůrovci na 3 až 5 let.

Není problém v tom, že část veřejnosti, ale především politici si pod pojmem les představují jen hospodářsky využívané porosty?

Je. V přirozených lesích probíhá obnova lesa v celkem jasně stanovených třech stádiích obnovy – stadium optima, kde živá dřevní hmota i relativní stejnověklost dosahuje maxima, stadium rozpadu, kde je velký podíl odumřelé dřevní hmoty a starých stromů, a stadium dorůstání, kde je od všeho něco a největší díl patří mladé generaci lesa. Zjednodušeně řečeno, lesní hospodáři se před dvěma staletími zhlédli ve fázi počátku optima a tu dlouhodobě preferují ve svém snažení. Naopak první poněkud romantičtí ochranáři, zpravidla lesníci, měli v oblíbenosti stadium rozpadu. Možná jsou předmětem nedorozumění i tato překonaná východiska..V národním parku však potřebujeme obnovu lesa v přirozených cyklech a ne uměle přerušovaných etapách. V nejobecnější rovině to pak odráží filozofickou diskusi o tom, zda svět kolem nás musíme vždy řídit a plánovat , protože příroda na to nestačí , a nebo naopak, že vazby a procesy v biosféře jsou tak složité, že prostě zodpovědnost za jejich úplné řízení převzít ani nelze. Ale to již je mimo prostorové možnosti tohoto rozhovoru.

Zdá se nevyhnutelné, že klimatická změna bude mít dopady i na naše lesy. Přežijí to vůbec?

Myslím, že ano, ale budou muset mít trochu jiný charakter. S ohledem na obtížně předpověditelnou klimatickou změnu však potřebujeme pěstovat lesy s větším využitím přírodních procesů a s druhově a prostorově rozmanitější strukturou. Takové budou více schopné flexibilně reagovat na posuny klimatu i jeho extremity. Chráněná území a jádrová území národních parků dvojnásob kromě ochrany přírody nám musí zároveň sloužit jako nenahraditelné laboratoře pro studium ekologických vazeb a přírodních procesů. Poznatky odsud musíme využívat nejen v managementu chráněných území, ale i rozvoji přírodě blízkého hospodaření obecně.

Myslíte , že někdo navrhne zrušení národního parku, jak avizoval třeba premiér Zeman?

Asi ne. Zdá se však , že stojíme před dost zásadní otázkou . Bud uhájíme plnohodnotný národní park, a nebo z něho vytvoříme prázdnou schránku , která se tak bude pouze jmenovat. (dal)

reklama

